

יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אָבֶל מֵהוּ יִמְלֹל, יִדְבֵר מִיבְעֵי לִיָּהּ. וְאִי תִימָא דְאֶרְחִיָּה דְקָרָא הָכִי הוּא, דְּהָא קָרָאִי אֵינּוֹן הָכִי. לָא. דְכֻלְּהוּ לְאַחְזָא מְלָה קָא אֲתִיין. אוֹף הָכָא, לְאַחְזָא מְלָה קָא אֲתִיא, מִי יִמְלֹל (גְבוּרוֹת ה'), כְּדַכְתִּיב, (דְּבָרִים כג) וְקִטְפַת מְלִילַת. גְבוּרוֹת ה', בְּגִין דְּסִגְיִאִין אֵינּוֹן, דְּהָא כָּל גְזָרָא דְדִינָא, מִתְּמָן קָא אֲתִיא, וְעַל דָּא, מָאן אִיהוּ דִּיסְלַק וְיַעֲבֵר גְזָרָה חָדָא, מֵאֵינּוֹן גְבוּרָאן דְעֵבִיד קִדְשָא בְרִיךְ הוּא.

תו, מִי יִמְלֹל, וְיִדְבֵר, כִּלְאֵ חַד. יִדְבֵר, דְּהָא כְּמָה וְכְמָה גְבוּרָאן אֵינּוֹן, דְלִית לֹון חֲשַׁבְנָא, כְּמָה מְאָרִי דְדִינִין, כְּמָה מְאָרִי תְרִיסִין, כְּמָה גְרִדִינִי נְמוּסִין, וּמְלוּלָא לָא יָכִיל לְמַלְלָא לֹון.

וְכִמָּה יִדְעֵן, כִּלְהוּ בְהַגְדָּה, דְאִית בֵּיה רְזָא דְחֻכְמָתָא, דְּהָא בְּמְלוּלָא וּבְאֲמִירָה לָא יָכִיל לְמַלְלָא לֹון. לְמַנְדַע לֹון, אָבֶל בְּהַגְדָּה יִדְעֵן, כְּמָה דְכְתִיב, (תְהִלִּים קמ"ה) דִּוּר לְדִוּר יִשְׁבַח מְעַשִׂיךְ וּגְבוּרָתִיךְ יִגִּידוּ, בְּרָזָא דָּא יִדְעִין, אָבֶל גְבוּרָתִיךְ דְּהִיא גְבוּרָה תְּתָאָה, יִדְבְּרוּ, דְכְתִיב וּגְבוּרָתִיךְ יִדְבְּרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, דְּסִגְיִאִין אֵינּוֹן (נ"א דְרִיזו) דִינִין, דְאֲשַׁתְּמוּדְעֵן וּמִתְחַבְּרֵן בְּתַהֲלָה, וְכְמָה חִילִין, וְכְמָה מְשִׁירִין דְמִתְחַבְּרֵן בְּה, כְּדַכְתִּיב, (אִיּוֹב כ"ה) הִישׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדִיו, וְעַל דָּא, מָאן יָכִיל לְאַשְׁתַּמַּע כָּל תְּהִלָּתוֹ.

תָּא חֲזִי, מְצָרָאִי כִלְהוּ חִפְיִמִין הוּו, וּמְסַטְרָא דְגְבוּרָה קָא נְפָקִי, כְּמָה חִילִין וְכְמָה מְשִׁירִין, וְכְמָה דְרִגִין עַל דְרִגִין, עַד דְמָטוּ לְגַבֵּי דְרִגִין תְּתָאִין, וּמְצָרָאִי הוּו חֲרָשִׁין וְחִפְיִמִין בְּהו, וְיִדְעִין סְתִימִין דְעֵלְמָא, וְאַסְתְּפְלוּ הָא, דְבִזְמַנָּא דִיעֶקֶב

בָּא רָאָה, הַמְצָרִים כָּלֵם הָיוּ חֻכְמִים, וּמְצַד הַגְבוּרָה יִצְאוּ, כְּמָה חִילֹות וְכְמָה מַחֲנוֹת וְכְמָה דְרָגוֹת עַל דְרָגוֹת, עַד שְׁמַגִּיעִים לְדְרָגוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת, וְהַמְצָרִים הָיוּ מְכַשְׁפִּים וְחֻכְמִים בְּהֵם, וְיִוֹדְעִים נִסְתָרוֹת הָעוֹלָם, וְהַסְתַּפְּלוּ, שְׁהָרִי שְׁבֻזְמָן שְׁיַעֲקֹב קָים בְּעוֹלָם, אֵין עִם שְׁיַשְׁלֹט עַל

וְכִמָּה יְדוּעוֹת? כָּלֵם בְּהַגְדָּה, שְׁיַשׁ בַּה סוּד הַחֻכְמָה, שְׁהָרִי בְּדַבּוּר וּבְאֲמִירָה לָא יָכִיל לְדַבֵּר לְהֵם וְלְדַעַת אוֹתָם, אָבֶל בְּהַגְדָּה הֵן יְדוּעוֹת, כְּפִתּוּב (תְהִלִּים קמ"ה) דִּוּר לְדִוּר יִשְׁבַח מְעַשִׂיךְ וּגְבוּרָתִיךְ יִגִּידוּ. בְּסוּד זֶה יִוֹדְעִים, אָבֶל גְבוּרָתִיךְ, שְׁהִיא גְבוּרָה תְּחַתּוֹנָה, יִדְבְּרוּ, שְׁפִתּוּב וּגְבוּרָתִיךְ יִדְבְּרוּ. יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, שְׂרָבִים הֵם (הַדְרִיגוֹת) הַדְרִיגִים שְׁנוּדְעִים וּמְחַבְּרִים בְּתַהֲלָה, וְכְמָה חִילֹות וְכְמָה מַחֲנוֹת שְׁמִתְחַבְּרִים בְּה, כְּפִתּוּב (אִיּוֹב כ"ה) הִישׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדִיו, וְעַל זֶה מִי יָכִיל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ?

בָּא רָאָה, הַמְצָרִים כָּלֵם הָיוּ חֻכְמִים, וּמְצַד הַגְבוּרָה יִצְאוּ, כְּמָה חִילֹות וְכְמָה מַחֲנוֹת וְכְמָה דְרָגוֹת עַל דְרָגוֹת, עַד שְׁמַגִּיעִים לְדְרָגוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת, וְהַמְצָרִים הָיוּ מְכַשְׁפִּים וְחֻכְמִים בְּהֵם, וְיִוֹדְעִים נִסְתָרוֹת הָעוֹלָם, וְהַסְתַּפְּלוּ, שְׁהָרִי שְׁבֻזְמָן שְׁיַעֲקֹב קָים בְּעוֹלָם, אֵין עִם שְׁיַשְׁלֹט עַל

קנים בעלמא, לא אית עמא דשלטא על בניו, וידעו דהא ישתעבדו בהו בישראל זמנין סגיאין.

ביון דמית יעקב חדו, אסתפלוג מה יהא בסופא, עד דמטו לגורן האטד, דאיהו גזרא דדינא שליטא, אט"ד בגימטריא יד, כמה דאת אמר, (שמות יד) וירא ישראל את היד הגדולה וגו', ביון דמטו לאתר דא, חמו גבוראן דנפקי מהאי אטד. אמאי אקרי אטד. אלא, מה אטד נפקי כובין להאי סטרא ולהאי סטרא, הכי נמי י"ד, נפקי מינה אצבעאן, להאי סטרא ולהאי סטרא, וכל אצבעא ואצבעא סליק בכמה גבוראן, בכמה דינין, ובכמה נמוסין, כדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד על פן קרא שמה אבל מצרים, ודאי אבל כבד זה למצרים, ולא לאחרא.

רבי שמעון פריש פרושתא. יתבו לגו מערתא. אמר חמינא דיומא דין ינפול ביתא במתא, ויעדרון תרי (בי) רומאי מקטרגין. אי אנא במתא לא ינפול ביתא. אהדרו לגו מערתא יתבו.

פתח רבי שמעון ואמר, (ישעיה י) צהלי קולך בת גלים וגו'. (דף רמט ע"ב) צהלי קולך, האי קרא לכנסת ישראל אתמר, בגין דאיהי משבחת ליה לקודשא בריה הוא, בקלא משבחה, ועל דא צהלי קולך. מהבא אוליפנא, פל מאן דבעי לשבחה לקדשא בריה הוא בקלא, בעיא ליה קלא נעימותא, דיערב לאחרנין דשמעין ליה, ואי לאו, לא יקום לארמא קלא.

תא חזי, ליואי דאתין מסטרא דא, דכתיב, ישוב מצבא העבודה וגו'. מאי טעמא, בגין דקליה (דרגיה, וא) נמיה,

בניו, וידעו שהרי ישתעבדו בישראל זמנים רבים.

ביון שיעקב מת, שמחו. הסתפלוג מה יהיה בסוף, עד שהגיעו לגרן האטד, שהיא גזרת הדין השולט. אט"ד בגימטריא יד, כמו שנאמר (שמות יד) וירא ישראל את היד הגדולה וגו'. ביון שהגיעו למקום זה, ראו הגבורות שיוצאות מהאטד הזה. ולמה נקרא אטד? אלא מה אטד יוצאים קוצים לצד זה ולצד זה, כף גם י"ד יוצאות ממנה אצבעות לצד זה ולצד זה, וכל אצבע ואצבע עולה בכמה גבורות, בכמה דינים, בכמה הנהגות, אז ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד על פן קרא שמה אבל מצרים, ודאי אבל כבד זה למצרים, ולא לאחר.

רבי שמעון פרש את הפרשה. יצאו מתוך המערה. אמר, ראיתי שיום זה יפל בית בעיר, ויעדרו שני [בני] רומאים מקטרגים. אם אני בעיר, לא יפל הבית. חזרו לתוך המערה וישבו.

פתח רבי שמעון ואמר, (ישעיה י) צהלי קולך בת גלים וגו'. צהלי קולך, פסוק זה נאמר לכנסת ישראל, משום שהיא משבחת את הקדוש ברוך הוא בקול משבח, ועל כף צהלי קולך. מכאן למדנו, פל מי שרוצה לשבח את הקדוש ברוך הוא בקול, צריך לו קול נעים שיערב לאחרים ששומעים אותו, ואם לא - לא יקום להרים קול.

בא ראה, לויים שבאו מצד זה, שפתיב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. מה הטעם? משום שקולו [דרגתו, ואם] נמוך, ולא יערב לאזנים כשאר חבריו, אז

(במדבר ח) ומבן חמשים שנה, בגין דקליה (דרגיה, וא) נמיה,